

ЕЖЕКВАРТАЛЬНЫЙ ИНФОРМАЦИОННЫЙ БЮЛЛЕТЕНЬ АДАПТАЦИЯ К ИЗМЕНЕНИЮ КЛИМАТА

Выпуск №. 6
Период: март – май 2023 г

*Сады деревьев тутовника в районе Дарваз
Фото: Центр гляциологии Агентство по гидрометеорологии*

В настоящем шестом ежеквартальном бюллетене (март-май 2023) представлен обзор процесса изменения климата в Республике Таджикистан, а также освещены основные мероприятия, проводимые при поддержке Программы развития Организации Объединенных Наций (ПРООН) в рамках Проекта «Обеспечение эффективного процесса Национального плана адаптации (НПА) для Таджикистана», финансируемого Зеленым климатическим фондом (ЗКФ) и нацеленные на политические и институциональные изменения для адаптации к изменению климата. Последовательно будут изданы следующие два ежеквартальных бюллетеня за 2023 год для государственных секторов с целью подготовки мер и действий по адаптации к изменению климата на основе проверенных данных. Представленные в бюллетене материалы будут также интересны широкому кругу читателей из числа сотрудников научно-исследовательских институтов, высших учебных заведений, неправительственных организаций, и средств массовой информации.

ОСОБЕННОСТИ ТЕМПЕРАТУРНОГО РЕЖИМА И ВЛАГООБЕСПЕЧЕННОСТИ

Температурный режим

Температурный режим весеннего сезона 2023 года на территории республики является, преимущественно, очень тёплым. Анализ отклонения средних сезонных температур показывает следующее (Таблица 1. / Диаграмма 1.):

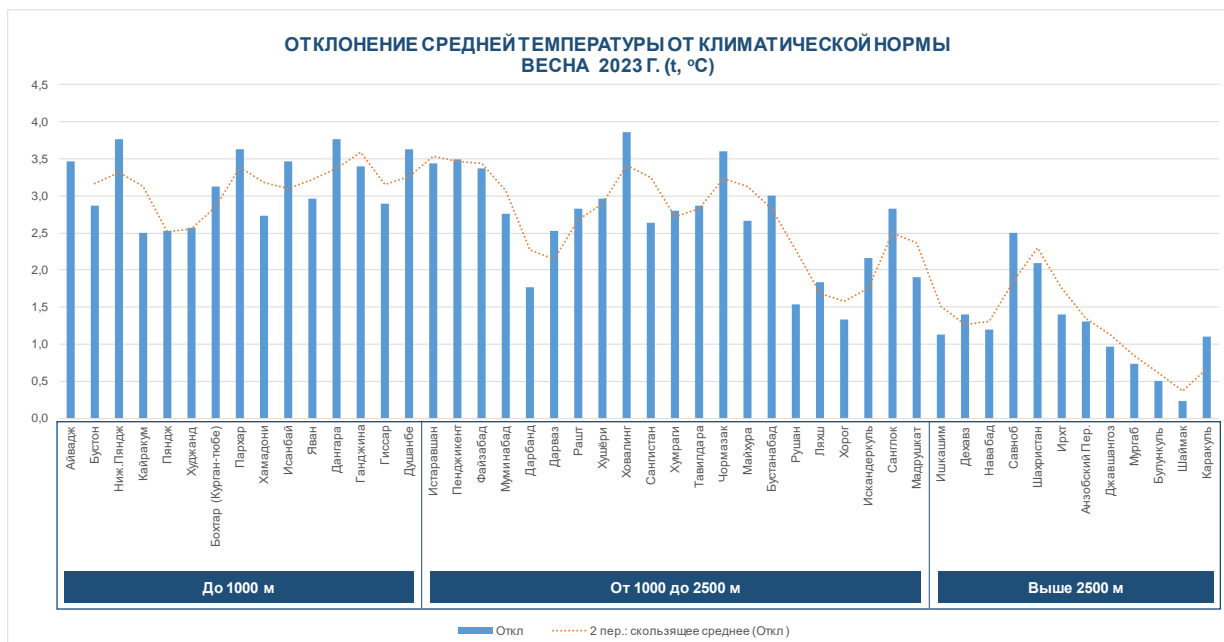
- В большинстве районов, расположенных до 1000 метров над уровнем моря (м. н.у.м), весенний сезон отмечался тёплым на 8 метеорологических пунктах наблюдений и очень тёплым на 7 метеорологических пунктах наблюдений.
- В районах, расположенных на высотах от 1000 до 2500 м.н.у.м, весна была тёплой на 5 метеорологических пунктах наблюдений и очень тёплой на 16 метеорологических пунктах наблюдений.
- Весенний период в районах, расположенных на высотах выше 2500 м. н.у.м, был тёплым на 10 метеорологических станциях и в пределах нормы на 2 метеорологических станциях.

Таблица 1. Отклонения средних сезонных температур воздуха по высотным зонам весеннего периода в Республике Таджикиста

Высотная зона	Модуль отклонения
До 1000 м. н.у.м	Тёплый сезон от +2,5 до +3,0 °С Очень тёплый сезон от +3,1 до +3,8 °С Холодный сезон не наблюдался Очень холодный сезон не наблюдался
От 1000 до 2500 м. н.у.м	Тёплый сезон от +1,3 до +3 °С Очень тёплый сезон от +3,4 до +3,9 °С Холодный сезон не наблюдался Очень холодный сезон не наблюдался
Выше 2500 м. н.у.м	Тёплый сезон от +0,7 до +2,5 °С Очень тёплый сезон не наблюдался Холодный сезон не наблюдался Очень холодный сезон не наблюдался

При анализе и оценке теплового состояния месяца, сезона и года были использованы основные методы расчётов отклонения от соответствующей нормы, указанные в Климатическом обзоре Республики Таджикистан 2023 года.

Диаграмма 1. Отклонение средней температуры воздуха от климатической нормы за весенний период 2023 г.

Влагообеспеченность

В соответствии с проведенным анализом, весенний сезон 2023 года характеризуется неравномерным выпадением осадков (Диаграмма 2):

Диаграмма 2. Отклонение накопления осадков от климатической нормы за весенний период 2023 г.

- В районах, расположенных до 1000 м, сумма осадков за сезон на всех метеорологических пунктах наблюдений отмечается ниже климатической нормы на 26-74 %.
- В районах, расположенных на высотах от 1000 до 2500 м, сумма осадков за сезон на 19 метеорологических станциях ниже климатической нормы на 20-85 % и лишь на 2 метеостанциях осадки были в пределах климатической нормы.
- В районах, расположенных на высотах выше 2500 м, сумма осадков за сезон отмечается на 11 метеорологических станциях ниже климатической нормы на 21-81% и лишь на 1 метеостанции в пределах климатической нормы.

АНАЛИЗ ВЕСЕННЕГО СЕЗОНА ПО МЕСЯЦАМ

Март 2023 года

Март в Таджикистане характеризовался относительно теплой погодой, лишь в третьей пятидневке и в конце месяца отмечалось кратковременное понижение температуры воздуха.

Среднемесячная температура воздуха в большинстве районов республики оказалась на 1-2 °С выше климатической нормы и составила: в долинах +11 +13 °С, в предгорьях +8 +9 °С, в горах +1 +7 °С, высокогорьях -4 -9 °С (в районах Горно-Бадахшанской автономной области (ГБАО) до -13 °С).

Осадки различной степени интенсивности выпадали в течение 12-18 дней. Месячная сумма осадков была в основном выше нормы лишь местами было ниже среднегодовое значение и составили: по Хатлонской области 42-232,6 мм (71-146%); по Согдийской области 43,4-136 мм (116-287%), по Районам республиканского подчинения РРП 92-306,2 мм (81-201%); по ГБАО 3,6-167,3 мм (42-327%).

13-14 марта в республике наблюдалась неустойчивая погода, обусловленная выходом Южно-Каспийского циклона, в тыл которому осуществился заток

холодного северо-западного воздуха арктического происхождения, что привело к понижению температуры воздуха в большинстве районов за исключением запада ГБАО. Пониженный температурный фон характеризовался выпадением дождя с переходом в снег.

Усиление конвективных процессов вызвало активизацию грозовой деятельности, что и было зафиксировано в большинстве метеорологических станций Хатлонской области и РРП в периоде 4-5, 10-11 и 26-27 марта, в этот же период местами по области прошли ливневые осадки, распределение которых по территории было крайне неравномерным. Наиболее интенсивные осадки прошли 11 и 27 марта. 11 марта за 12 часов в Пархаре выпало 22 мм осадков, Хамадони за 6 часов - 21 мм, в Дарбанде за 9 часов - 27 мм, Тавильдаре за 9 часов - 26 мм, Калаи лаби об за 9 часов - 26 мм, 27 марта: в Гиссаре за 12 часов выпало 22 мм осадков, в Чормазаке за 9 часов 27 мм, в Бустананабаде за 12 часов 27 мм.

13-14 и 29 марта, в отдельных районах Хатлонской области, РРП и Согдийской области наблюдалась усиление ветра до 15-24 м/с. По крайнему югу 5, 10 и 13 марта отмечалась пыльная мгла.

Месячная сумма осадков по республике по сравнению с прошлым годом выпало больше нормы: (март 2020 64% от нормы) март 2021 года 137% от нормы (на 73% больше нормы выпало в этом году за аналогичный период).

Апрель 2023 года

Апрель в долинах Хатлонской области и РРП характеризовался относительно теплой погодой, в долинах Согдийской области и в горно-высокогорных районах была относительно прохладная погода.

Среднемесячная температура воздуха в долинах Хатлонской области и РРП оказалась на 1-2 °С выше климатической нормы; в долинах Согдийской области и в горных районах около местами на 1-2 °С ниже нормы, в высокогорных районах на 2-5 °С ниже климатической нормы и составила: в долинах +16 +21 °С, в предгорьях +13 +15 °С, в горных районах +7 +12 °С, высокогорьях -2 -7 °С (в Булункуле -10 °С).

Осадки различной степени интенсивности выпадали в течение 3-12 дней. Месячная сумма осадков была в основном ниже среднегодовых значений, и составили: по Хатлонской области 7-88 мм (15-53%); по Согдийской области 14-43,5 мм (25-77%), по РРП 20,5-141,4 мм (20-99%); по ГБАО 5,7-38,8 мм (32-120%).

Неустойчивая погода 4 апреля, была обусловлена выходом Мургабского циклона, в тыл которому осуществился заток влажного западного воздуха, что привело к выпадению существенных осадков.

В большинстве метеорологических станций РРП в связи усилением конвективных процессов прошли ливневые осадки, распределение которых по территории было крайне неравномерным, наиболее интенсивные осадки прошли: за 12 часов в Ховалинге выпало 24мм, в Дарбанде -36мм, в Чормазаке -32мм, Раште-27мм, в Тавильдаре-39мм, в Хушьери-40мм, в Бустанабаде-32мм.

4 апреля в отдельных районах Хатлонской области, РРП и Согдийской области наблюдалось усиление ветра до 16-22 м/с. 21 и 30 апреля местами по Хатлонской области и 30 апреля местами и РРП отмечалась пыльная мгла. 15,17-18 и 21 апреля в отдельных районах Хатлонской области и РРП отмечалась гроза.

Май 2023 года

Май месяц в республике характеризовался жаркой погодой.

Средняя месячная температура воздуха в основном была выше климатической нормы на 1-30 и составила: в долинах 22-270 тепла; в предгорьях 18-220 тепла; в горах 14-200 тепла (местами 100 тепла), в высокогорьях 1-50 тепла.

В долиново-предгорной части республики дожди выпадали в течение 6-12 дней (при норме 6-13 дней), в горных и высокогорных районах 2-13 дней (при норме 3-16 дней). Месячная сумма осадков в большинстве районов республики была ниже нормы и лишь местами по Хатлонской области и по ВГБАО – выше нормы и составила: по Хатлонской области 52-215% (Нижний

Пяндж- 479 %), по Согдийской области 14-123%, по РРП 10-97%, по ЗГБАО 4-79% и по ВГБАО 26-210% от климатической нормы.

Наиболее сильные грозовые дожди прошли в ночь 10 на 11 мая, когда в предгорьях Хатлонской области за 6 часов выпало 22-41мм.

В целом в Хатлонской области ливни активизировали массовую селевую деятельность.

1-5 мая местами по Хатлонской области и РРП наблюдалась пыльная буря и мгла.

КОНФЕРЕНЦИЯ «ПРИОРИТЕТНЫЕ МЕРЫ АДАПТАЦИИ К ИЗМЕНЕНИЮ КЛИМАТА В ВОДНОМ СЕКТОРЕ РЕСПУБЛИКИ ТАДЖИКИСТАН»

9 марта 2023 года в отеле Хаятт Ридженс Душанбе состоялась конференция, посвящённая приоритетным мерам адаптации к изменению климата в водном секторе Республики Таджикистан. Мероприятие было организовано в рамках инициативы ПРООН - проекта «Обеспечение эффективного процесса разработки НПА для Таджикистана», финансируемого Зелёным климатическим фондом, направленного на интеграцию адаптационных мер в национальную стратегию. Целью конференции было ознакомление участников с целями и задачами проекта, а также с их ролями и обязанностями в его реализации под руководством ПРООН и Комитета по охране окружающей среды Республики Таджикистан (КООС).

В открытии конференции приняли участие заместитель Постоянного представителя ПРООН в Таджикистане г-жа Элиса Калькатерра, которая подчеркнула важность водного сектора в контексте изменения климата. Она отметила, что водный сектор является приоритетным в Национальной стратегии адаптации к изменению климата Республики Таджикистан на период до 2030 года и Определяемых на национальном уровне вкладах. Г-жа Калькатерра призвала

участников активно работать над интеграцией мер адаптации в стратегические планы. С приветственным словом также выступил Г-н Сайдисмон Судурзода, руководитель Аналитического и диагностического контрольного центра КООС, который выразил благодарность ПРООН за поддержку в разработке климатических планов для ключевых секторов.

Основной частью конференции стали презентации ключевых национальных партнёров. Г-н Сайдисмон Судурзода, Г-н Каримджон Абулалимов, г-н С.М. Саидзода и г-н Камолиддин Назирзода представили доклады, охватывающие темы управления водными ресурсами и адаптации к изменениям климата. Были обсуждены важнейшие вопросы, такие как сохранение ледников, проблемы потери водных ресурсов и последствия наводнений, а также предложены конкретные меры, включая строительство канализационных сетей и укрепление берегов в зонах угрозы наводнений. Одним из важных предложений стало создание филиала Международного фонда защиты ледников в Душанбе, что позволит собирать важные данные для предотвращения негативных последствий.

В заключение со стороны представителей ПРООН был предложен ряд рекомендаций, среди которых уделено особое внимание созданию межведомственной рабочей группы для реализации НПА в водном секторе.

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ПЛАН АДАПТАЦИИ: КЛЮЧЕВОЙ ИНСТРУМЕНТ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ИЗМЕНЕНИЮ КЛИМАТА В ТАДЖИКИСТАНЕ

12 апреля 2023 года в Страновом офисе ПРООН в Душанбе состоялось заседание Руководящего комитета проекта «Обеспечение эффективного процесса Национального плана адаптации (НПА) для Таджикистана», финансируемого ЗКФ и реализуемого ПРООН. Встреча объединила ключевых участников: г-жу Элизу Калькатерру, исполняющую обязанности заместителя Постоянного представителя ПРООН; г-на Абдулло Курбонзода, директора Агентства по гидрометеорологии; г-на Мухибулло Джунайдоза, руководителя Центра реализации инвестиционных проектов; представителей Министерства экономического развития и торговли, а также специалистов и менеджеров проектов ПРООН. Основной целью заседания стало обсуждение достигнутых результатов, текущих вызовов и годового плана работы.

В рамках проекта уже достигнуты значительные успехи. Создана Межведомственная рабочая группа для разработки Национального плана адаптации, опубликованы ключевые документы, включая Национальную стратегию адаптации к изменению климата до 2030 года и Четвёртое национальное сообщение Таджикистана в рамках Рамочной конвенции ООН об изменении климата (РКИК ООН). Также представители страны приняли участие в Конференции сторон РКИК ООН (КС27) в Египте. Тем не менее, участники отметили, что реализация проекта столкнулась с рядом вызовов, таких как кадровые перестановки и внешние кризисы, включая пандемию COVID-19. Это привело к задержкам в реализации и необходимости пересмотра подходов.

Г-жа Мухиба Рабеджонова и г-н Мухибулло Джунайдоза предложили ускорить процессы найма специалистов, пересмотреть сроки реализации проекта и обеспечить регулярные встречи для координации. Директор Агентства по гидрометеорологии Абдулло Курбонзода подчеркнул, что успешная разработка НПА станет важным шагом для укрепления климатической устойчивости страны. Были предложены конкретные меры, включая подготовку документов для продления проекта, регулярный мониторинг и активное вовлечение национальных партнёров.

В завершение заседания г-жа Элиза Калькатерра отметила ключевую роль ЗКФ в поддержке климатических инициатив Таджикистана. Она выразила уверенность, что проект НПА станет основой для долгосрочного финансирования адаптационных мер и призвала участников к совместной работе для достижения устойчивых результатов. Решения, принятые на заседании, отражают стремление всех сторон создать прочную основу для реализации Национального плана адаптации, который поможет Таджикистану эффективно противостоять вызовам изменения климата.

Данная публикация подготовлена Агентством по гидрометеорологии Комитета по охране окружающей среды при Правительстве Республики Таджикистан при финансовой поддержке Зелёного Климатического Фонда и технической поддержке Программы Развития Организации Объединённых Наций (ПРООН) в рамках проекта «Обеспечение Эффективного Процесса Национального Плана по Адаптации (НПА) для Таджикистана». Содержание публикации может не отражать взгляды ПРООН.

ПРООН сотрудничает с представителями всех слоев общества, оказывая помощь в государственном строительстве стран, с тем чтобы они могли противостоять кризису, и поощряя и поддерживая рост, ведущий к улучшению качества жизни каждого человека. Работая на местах в более чем 170 странах и территориях, мы предлагаем глобальное видение и локальные решения, содействующие более полноценной жизни людей и повышающие жизнестойкость государств.

Для получения дополнительной информации или предоставления отзывов, пожалуйста, обращайтесь в Центр изучения изменения климата и озонового слоя Агентства по гидрометеорологии Комитета по охране окружающей среды при Правительстве Республики Таджикистан по электронной почте: climate.tj@gmail.com. Ваши отзывы помогут улучшить содержание последующих бюллетеней.

БЮЛЛЕТЕНИ ИТТИЛООТИИ СЕМОҶА ОИД БА МУТОБИҚШАВӢ БА ТАҒЙИРӢБИИ ИҚЛИМ

Нашри № 6.
Даври: март – майи соли 2023

*Боғҳои дарахтон дар Ноҳияи Дарвоз
Акс: Маркази яхшиносии Агенсии обуҳавошиносӣ*

Дар бюллетени шашуми симоҳаи мазкур (март – майи 2023) шарҳи раванди тағйирёбии иқлим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин чорабиниҳои асосии бо дастгирии Барномаи Рушди Созмони Милали Муттаҳид (БРСММ) дар доираи лоиҳаи "Таъмини раванди самараноки нақшаи миллии мутобиқшавӣ (НММ) барои Тоҷикистон", ки аз ҷониби фонди иқлими сабз маблағгузорӣ мешавад ва ба тағйироти сиёсӣ ва институтсионалӣ барои мутобиқшавӣ ба тағйирёбии иқлим нигаронида шудаанд, инъикос гардидааст. Ду бюллетени симоҳаи дигар дар соли 2023 барои бахшҳои давлатӣ бо мақсади дастгирии иттилоотӣ дар таҳия ва татбиқи чораҳои мутобиқшавӣ ба тағйирёбии иқлим дар асоси маълумоти тасдиқшуда пайваста нашр карда мешаванд. Маводҳои дар бюллетен пешниҳодшуда инчунин барои доираи васеи хонандагон аз ҳисоби кормандони институтҳои илмӣ-тадқиқотӣ, муассисаҳои таҳсилоти олии, ташкилотҳои ғайридавлатӣ ва воситаҳои ахбори муҳим арзёби мегардад.

ХУСУСИЯТҲОИ РЕҶАИ ҲАРОРАТИ ҲАВО ВА ТАЪМИНОТИ НАМНОКӢ

Реҷаи ҳарорати ҳаво

Мавсими баҳори соли 2023 дар қаламрави ҷумҳурӣ асосан хеле гарм арзёби гардидааст. Таҳлили тағйирёбии ҳарорати миёнаи мавсимӣ нишондиҳандаҳои зеринро нишон медиҳад (*Ҷадвали 1. / Диаграмма 1.*):

- Дар бештари минтақаҳои то 1000 метр ҷойгиршуда, мавсими баҳор дар 8 стансияи обуҳавосанҷӣ гарм ва дар 7 стансияи обуҳавосанҷӣ хеле гарм қайд карда шуд.
- Дар минтақаҳое, ки дар баландиҳои аз 1000 то 2500 метр ҷойгиранд, баҳор дар 5 стансияи обуҳавосанҷӣ гарм ва дар 16 стансияи обуҳавосанҷӣ хеле гарм мушоҳида шудааст.
- Мавсими баҳор дар минтақаҳое, ки дар баландии зиёда аз 2500 м ҷойгир шудаанд, дар 10 стансияи обуҳавосанҷӣ гарм ва дар 2 стансияи обуҳавосанҷӣ дар доираи меъёр иқлимӣ мушоҳида гардид.

Ҷадвали 1. Тамоюли ҳарорати миёнаи мавсими ҳаво дар минтақаҳои баландкӯҳӣ дар мавсими баҳор барои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Минтақаҳои баланд	Нишондиҳандаҳои тамоюл
То 1000 м. аз сатҳи баҳр	Мавсими гарм аз +2,5 то +3,0 °С Мавсими ниҳоят гарм аз +3,1 то +3,8 °С Мавсими сард мушоҳида нашудааст Мавсими ниҳоят сард мушоҳида нашудааст
Аз 1000 то 2500 м. аз сатҳи баҳр	Мавсими гарм аз +1,3 то +3 °С Мавсими ниҳоят гарм аз +3,4 то +3,9 °С Мавсими сард мушоҳида нашудааст Мавсими ниҳоят сард мушоҳида нашудааст
Аз 2500 м баланд аз сатҳи баҳр	Мавсими гарм аз +0,7 то +2,5 °С Мавсими ниҳоят гарм мушоҳида нашудааст Мавсими сард мушоҳида нашудааст Мавсими ниҳоят сард мушоҳида нашудааст

Ҳангоми таҳлил ва баҳодиҳии ҳолати гармии моҳ, мавсим ва сол усулҳои асосии ҳисобкунии тамоюл аз меъёри дахлдор, ки дар Шарҳи иқлимии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соли 2023 нишон дода шудаанд, истифода шуданд.

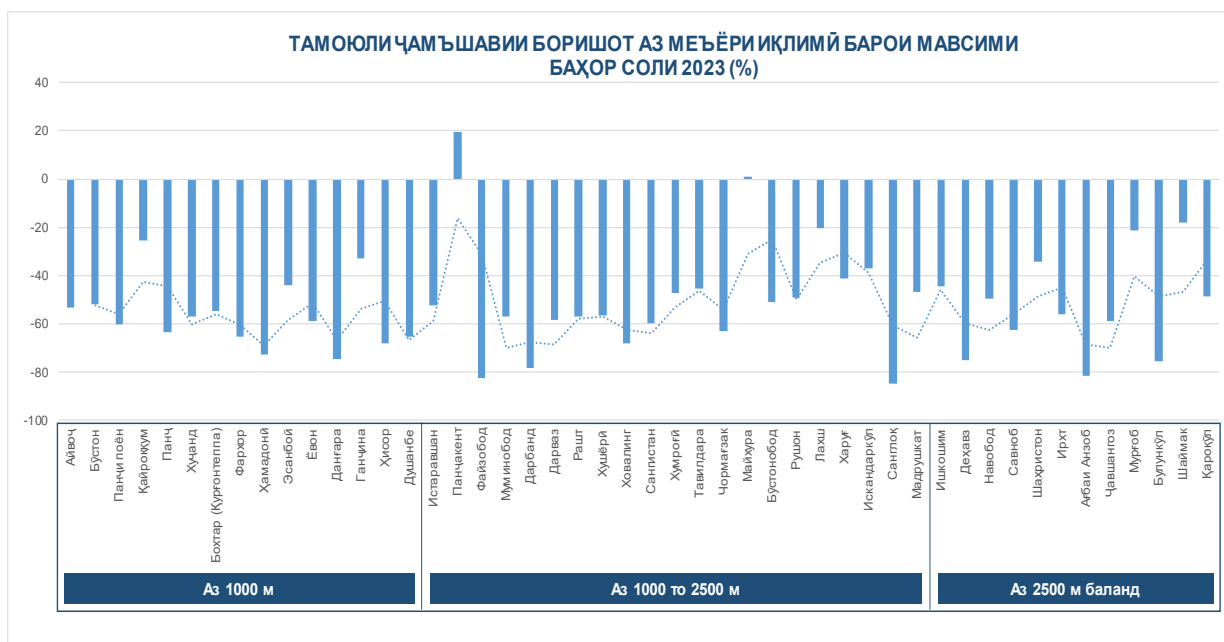
Диаграммаи 1. Тамоҷули ҳарорати миёнаи ҳаво аз меъёри иқлимӣ дар мавсими баҳори соли 2023.

Таъмини намноқӣ

Мувофиқи таҳлилҳо ба мавсими баҳори соли 2023 хусусияти боришоти нобаробар вобастагӣ дорад (Диаграммаи 2):

Диаграммаи 2. Тамоҷули ҷамъшавии боришот аз меъёри иқлимӣ барои мавсими баҳори соли 2023.

- Дар минтақаҳои то 1000 метр аз сатҳи баҳр ҷойгиршуда, миқдори боришоти мавсимӣ дар ҳамаи стансияҳои обуҳавосанҷӣ аз меъёри иқлимӣ 26 - 74% камтар ба қайд гирифта шудааст.
- Дар минтақасе, ки дар баландии аз 1000 то 2500 м аз сатҳи баҳр ҷойгиранд, миқдори боришоти мавсимӣ дар 19 стансияи обуҳавосанҷӣ аз меъёри иқлимӣ 20-85% камтар ва танҳо дар 2 стансияи обуҳавосанҷӣ боришот дар доираи меъёри иқлимӣ ба қайд гирифта шуд.
- В районах, расположенных на высотах выше 2500 м, сумма осадков за сезон отмечается на 11 метеорологических станциях ниже климатической нормы на 21-81% и лишь на 1 метеостанции в пределах климатической нормы.

ТАӢЛИЛИ МАВСИМИ БАӢОР АЗ РӢИ МОӢӢО

Марти соли 2023

Моҳи марти соли ҷорӣ дар ҷумҳурӣ ҳавои гарми ғайримуқаррарӣ ва боришоти аз меъёри иқлимӣ кам мушоҳида гардид.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари манотиқи кишвар аз меъёри иқлимӣ то 4-70 баланд, дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон то 1-20 баланд, танҳо дар мавзеи Булункӯл аз меъёри иқлимӣ 1,50 паст ба қайд гирифта шуда, дар ноҳияҳои водибуда 14+180 гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 3+100 гарм, дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ 6-90 хунуки (дар мавзеи Булункӯл то -15,80 хунук)-ро ташкил намуд.

Дар давоми моҳ омезиши анбӯҳи ҳавои минтақаҳои ҷанубӣ боиси гармшаии бошиддати речаи ҳаво дар тамоми қаламрави кишвар гардида, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар водиҳо аз 18+230 то 23+280 гарм шуда, ҳарорати шабонаи ҳаво тағйир ёфта аз 4+90 то 9+140 гарм шуд. Дар ноҳияҳои кӯҳӣ тағйирёбии ҳарорати ҳаво мушоҳида шуда, рӯзона аз 3+80 то 12+170 гарм, шабона аз 4-90 хунук то 2+70 гарм, дар шарқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон шабона аз 19-240 то 6-110 хунук, рӯзона бошад аз 3-80 хунук то 3+80 гармӣ ба қайд гирифта шуд.

Боришот давоми моҳ тӯлӣ 2 - 9 шабонарӯз мушоҳида гардид. Миқдори боришоти моҳона дар ҷумҳурӣ аз

меъёри иқлимӣ кам арзёбӣ шуда, танҳо санаи 12 март таъсири воридшавии чарха (сиклон)-и ҷанубӣ дар алоқамандӣ бо равандҳои атмосферии фронталӣ боиси ба амал омадани боришоти шиддатнок дар баъзе стансияҳои обуҳавосанҷӣ гардид (давоми 12 соат дар мавзеи Чормағзак 51мм, мавзеи Хушёрӣ 23мм, ноҳияи Дарбанд 19мм, ноҳияи Ховалинг 24мм, дар мавзеи Искандарқӯл 25мм ва дар шаҳри Душанбе 23мм ба қайд гирифта шуд).

Миқдори моҳонаи боришоти атмосферӣ дар ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ чунин арзёбӣ гардид: дар вилояти Хатлон 15-56%, дар вилояти Суғд 38-95%, дар Ноҳияҳои тобеъи ҷумҳурӣ 10-69%, дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон 6-34%.

Давраи рӯзҳои 7-8 ва 11 март дар ноҳияҳои алоҳидаи НТҶ, вилоятҳои Хатлон ва Суғд шиддатёбии вазиши шамол бо суръати то 15-20м/с мушоҳида шуда, дар давраи рӯзҳои 19-20 ва 31 март раъду барқ ба амал омада буд.

Рӯзҳои 8-9,11,25,29-30 март дар ноҳияҳои алоҳидаи вилояти Хатлон чангу ғубор ба қайд гирифта шуд.

Апрели соли 2023

Моҳи апрели соли чорӣ дар ҷумҳурии ҳавои гарм ва боришоти аз меъёри иқлимӣ кам мушоҳида гардид.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари мантиқи кишвар аз меъёри иқлимӣ то 1-2° баланд ба қайд гирифта шуда, дар водиҳо 17+22° гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ аз 3+8° то 9+14° гарм, дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ -3+1°-ро ташкил намуд.

Дар давоми моҳ омезиши анбӯҳи ҳавои минтақаҳои ҷанубӣ боиси гармшавии речаи ҳарорати ҳаво дар тамоми қаламрави кишвар гардида, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар водиҳо аз 18+23° то 29+34° гарм шуда, ҳарорати шабонаи ҳаво тағйир ёфта аз 7+12° то 13+18° гарм шуд. Дар ноҳияҳои кӯҳӣ тағйирёбии ҳарорати ҳаво мушоҳида шуда, рӯзона аз 12+17° то 19+24° гарм, шабона аз -1+4° то 4+9° гарм, дар шарқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон (ВМКБ) шабона аз 5-10° то 0-5° хунук, рӯзона бошад аз 3-8° хунук то 6+11° гармӣ ба қайд гирифта шуд. Воридшавии кӯтоҳмуддати анбӯҳи ҳавои сард танҳо рӯзҳои 17-18 апрел мушоҳида шуда, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои водибуда то 6-13° паст шуда, ҳарорати миёнаи шабонарӯзии ҳаво аз нишондиҳандаҳои миёнаи дарозмуддат то 5-7° пасттар арзёбӣ гардид.

Боришот давоми моҳ тӯлӣ 5 - 10 шабонарӯз мушоҳида гардид. Миқдори боришоти моҳона дар ҷумҳурии аз меъёри иқлимӣ кам арзёбӣ шуда, танҳо санаи 18 апрел бо сабаби воридшавии анбӯҳи ҳавои сарду намнок аз минтақаҳои ғарб дар як қатор ноҳияҳои ҷумҳурии боришоти шиддатнок ба қайд гирифта шуд.

Дар стансияҳои алоҳидаи обухавосанҷӣ боришоти бошиддати борон мушоҳида гардид (давоми 12 соат дар н.Панҷ 24 мм, н.Фархор 17мм, ш.Кӯлоб 18мм, н. Мӯъминобод 22мм, н.Ховалинг 17мм, н.Рӯшон 15 мм ва мавзеи Навобод (борон, барф) 17мм). Миқдори боришоти баамаломата дар вилояти Хатлон 15-56%, вилояти Суғд 38-95%, Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурии (НТЧ) 10-69% ва ВМКБ 6-34% аз меъёри иқлимиро ташкил намуд.

Давраи рӯзҳои 2, 5, 10, 13, 14-18 ва 26-27 апрел дар ноҳияҳои алоҳидаи НТЧ, вилоятҳои Хатлон ва Суғд шиддатнокии вазиши шамол бо суръати то 15-22м/с мушоҳида шуда, инчунин давраи рӯзҳои 1, 6, 10, 16-17 ва 26-27 апрел дар як қатор ноҳияҳои ҷумҳурии раъду барқ ба амал омада буд.

Рӯзҳои 5,11, 12 ва 15-18 апрел дар ноҳияҳои алоҳидаи вилояти Хатлон ва НТЧ чангу ғубор ба қайд гирифта шуд.

Майи соли 2023

Моҳи майи соли чорӣ дар ҷумҳурии ҳавои гарм ва боришоти аз меъёри иқлимӣ кам мушоҳида гардид.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари мантиқи кишвар аз меъёри иқлимӣ то 1-2° баланд, дар баъзе минтақаҳои кӯҳӣ дар ҳадди меъёр ба қайд гирифта шуда, дар водиҳо 22+26° гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ аз 12+16° гарм, (дар н.Лахш то +8° гарм,

дар н. Дарвоз то +19° гарм, дар Хумроғи то +18° гарм) дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ 0+5° гармиро ташкил намуд.

Дар давоми моҳ омезиши анбӯҳи ҳавои минтақаҳои ҷанубӣ боиси гармшавии речаи ҳарорати ҳаво дар тамоми қаламрави кишвар гардида, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар водиҳо то 30+35°

гарм, дар ноҳияҳои ҷануби то 37+39 гарм шуда, ҳарорати шабонаи ҳаво тағйир ёфта аз 9+14° то 17+22° гарм шуд. Дар ноҳияҳои кӯҳӣ тағйирёбии ҳарорати ҳаво мушоҳида шуда, рӯзона аз 16+22° то 24+29° гарм, (дар н.Дарвоз то 32+34 гарм) шабона аз 3+8° то 8+13° гарм, дар шарқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон (ВМКБ) шабона аз 0-5° хунук то 0+5° гарм, рӯзона бошад аз 6+11° то 11+16° гармӣ ба қайд гирифта шуд. Воридшавии кӯтоҳмуддати анбӯҳи ҳавои сард танҳо рӯзҳои 6 ва 16 май мушоҳида шуда, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои водибуда то 8-13° паст шуда, ҳарорати миёнаи шабонарӯзии ҳаво аз нишондиҳандаҳои миёнаи дарозмуддат то 2-5° пасттар арзёби гардид.

Боришот давоми моҳ тӯлӣ 5 - 10 шабонарӯз мушоҳида гардид.

Миқдори боришоти моҳона дар ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ кам арзёби шуда, бо истисно аз шарқӣ ВМКБ. Миқдори моҳонаи боришот дар вилояти Хатлон 14-98%, вилояти Суғд 17-59%, дар НТЧ 20-96%, ВМКБ 123-275%, (дар мавзеи Булункӯл 34%) аз меъёри иқлимӣ ташкил намуд.

Рӯзи 18 май дар стансияҳои алоҳидаи обухавосанҷӣ боришоти бошиддат мушоҳида гардида, дар давоми 9 соат дар Чормағзак 22 мм, дар н.Ёвон 22 мм, дар Ҳушӯри 28 мм ва дар Бустонобод 27 мм борид.

24 май танҳо дар Тавилдара дар як шабонарӯз 27 миллиметр борид.

Дар н.Деҳавз обҳои ҳавои ғайримуқаррарӣ мушоҳида карда шуд, ки дар як шабонарӯз 38 миллиметр барф борида, қабати барф ба 50 сантиметр расид, ки бори аввал дар н.Деҳавз мушоҳида карда шуд. Деҳавз аз ҷиҳати хусусиятҳои иқлимӣ ҷои хушк хунук аст. Чунин вазъӣ боду ҳаво дар охири мавсими баҳор боришоти барфи пуршиддат дарҳолатҳои нодир мушоҳида мегардад. Ин ҳодиса, ки 26 майи соли 2023 мушоҳида шудааст, як ҳодисаи ғайримуқаррарӣ аст.

Давраи рӯзҳои 5, 6, 17 ва 24-25 май дар ноҳияҳои алоҳидаи НТЧ, вилоятҳои Хатлон ва Суғд шиддатнокии вазиши шамол бо суръати то 16-22м/с, дар Айвоҷ то 26м/с мушоҳида шуд.

Рӯзҳои 5-6, 12, 16, 23 ва 25-26 май дар вилояти Хатлон ва НТЧ ҷангу ғубор ба қайд гирифта шуд.

КОНФРОНС "ТАДБИРҲОИ АФЗАЛИЯТНОКИ МУТОБИҚШАВӢ БА ТАӢИРЕБИИ ИҚЛИМ ДАР БАҲШИ ОБИ ҶУМӢУРИИ ТОҶИКИСТОН"

9 мартӣ Соли 2023 дар меҳмонхонаи Ҳаятӣ Риченси Душанбе конференсе бахшида ба тадбирҳои афзалиятноки мутобиқшавӣ ба тағйирёбии иқлим дар бахши оби Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор гардид. Чорабинӣ дар доираи ташаббуси БРСММ - Лоихаи "Таъмини раванди самараноки таҳияи НММ

барои Тоҷикистон", ки аз ҷониби фонди Иқлими Сабз маблағгузори мешавад, ки ба ҳамгирии тадбирҳои мутобиқсозӣ ба стратегияи миллӣ равона шудааст, ташкил карда шуд. Мақсади конфронс шиносии иштирокчиён бо ҳадафҳо ва вазифаҳои лоиҳа, инчунин нақшҳо ва вазифаҳои онҳо дар татбиқи он таҳти роҳбарии БРСММ Ва Кумитаи Ҷиғзи муҳити зисти Ҷумҳурии Тоҷикистон (КҲМЗ) буд.

Дар ифтитоҳи конфронс муовини намояндаи доимии БРСММ дар Тоҷикистон Хонум Елиза Калкатерра иштирок намуда, аҳамияти бахши обро дар заминаи тағйирёбии иқлим таъкид намуд. Вай қайд кард, ки бахши об дар стратегияи миллии мутобиқшавӣ ба тағйирёбии иқлими Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 ва саҳмҳои дар сатҳи миллӣ муайяншуда афзалият дорад. Хонум Калкатерра иштирокчиёро даъват кард, ки барои ҳамгирии тадбирҳои мутобиқшавӣ ба нақшаҳои стратегӣ фаъолона кор кунанд.

Саидисмон Судурзода, роҳбари Маркази назорати таҳлилӣ ва ташхисии КҲМЗ низ бо сухани ифтитоҳи оғоз намуда ва ба намояндагони БРСММ ҷиғати дастгирӣ дар таҳияи нақшаҳои иқлим

барои бахшҳои асосӣ изҳори сипос намуд.

Қисми асосии конфронс муаррифии шарикони асосии миллӣ ба ҳисоб рафт. Намояндагони КҲМЗ Саидисмон Судурзода, Каримҷон Абдуалимов, Саидзода С.М ва Камолиддин Назирзода гузоришҳои хешро дар мавзӯҳои идоракунии захираҳои об ва мутобиқ шудан ба тағйирёбии иқлим ироа намуданд. Масъалаҳои муҳим, аз қабили ҷиғзи пиряхҳо, мушкилоти аз даст додани захираҳои об ва оқибатҳои обхезӣ баррасӣ шуданд ва чораҳои мушаххас, аз ҷумла бунёди шабакаҳои канализатсия ва мустаҳкам кардани сохилҳо дар минтақаҳои таҳдиди обхезӣ пешниҳод карда шуданд. Яке аз пешниҳодҳои муҳим таъсиси филиали Фонди Байналмилалии ҷиғзи пиряхҳо дар Душанбе буд, ки ба ҷамъовари маълумоти муҳим барои пешгирии оқибатҳои манфӣ имкон медиҳад.

Дар хотима аз ҷониби намояндагони БРСММ як қатор тавсияҳо пешниҳод карда шуданд, ки дар байни онҳо ба таъсиси гурӯҳи кории байнисоҳавӣ барои татбиқи НММ дар бахши об диққати махсус дарҷ карда шудааст.

НАҚШАИ МИЛЛИИ МУТОБИҚШАВӢ: ВОСИТАИ АСОСИИ МУҚОВИМАТ БА ТАӢИРӢБИ ИҚЛИМ ДАР ТОҶИКИСТОН

12 апрели соли 2023 дар дафтари кишвари БРСММ дар Душанбе ҷаласаи кумитаи Роҳбарикунандаи лоиҳаи "Таъмини раванди самараноки нақшаи миллии мутобиқшавӣ (НММ) барои Тоҷикистон", ки аз ҷониби Фонди иқлими сабз маблағгузори ва аз ҷониби БРСММ амалӣ карда мешавад, баргузор гардид. Вохурии мазкур иштирокчиёни калидиро муттаҳид кард: хонум Элиза Калкатерра,

ичроқунандаи вазифаи муовини намояндаи Доимии БРСММ Абдулло Қурбонзода, директори Агентии обуҳавошиносӣ, Муҳибулло Ҷунайззода - роҳбари Маркази татбиқи лоиҳаҳои сармоягузори, намояндагони Вазорати рушди иқтисод ва савдо, инчунин мутахассисон ва менечерони лоиҳаҳои БРСММ.

Мақсади асосии ҷаласа муҳокимаи натиҷаҳои бадастомада, ва иҷрои нақшаи солони корӣ маҳсуб ёфт.

Дар доираи лоиҳа аллакай муваффақиятҳои назаррас ба даст оварда шудаанд. Гурӯҳи Кории Байниидоравӣ барои таҳияи нақшаи миллии мутобиқшавӣ таъсис дода шуд, ҳуҷҷатҳои асосӣ, аз ҷумла стратегияи миллии мутобиқшавӣ ба тағйирёбии иқлим то соли 2030 ва Гузориши чоруми миллии ҚТ дар доираи конвенсияи Чаҳорҷӯбаи СММ оид ба тағйирёбии иқлим нашр карда шуданд. Ҳамчунин намояндагони кишвар дар Конфронси ҷонибҳои конвенсияи Чаҳорҷӯбаи СММ (КОП 27) дар Миср иштирок карданд. Бо вучуди ин, иштирокчиён қайд карданд, ки татбиқи лоиҳа бо як қатор мушкилот, ба монанди тағйирёбии кадрҳо ва бӯҳронҳои беруна, аз ҷумла пандемияи COVID-19 рӯ ба рӯ шудааст. Ин ба таъхир дар татбиқ ва зарурати аз нав дида баромадани равишҳо оварда расонд.

Муҳиба Рабечанова ва Муҳибулло Ҷунайззода пешниҳод карданд, ки раванди ҷалби мутахассисонро суръат бахшанд, мӯҳлати татбиқи лоиҳаро аз нав

дида бароянд ва воҳӯриҳои мунтазамро барои ҳамоҳангсозӣ таъмин кунанд. Директори Агентии Обуҳавошиносии Абдулло Курбонзода таъкид кард, ки рушди бомуваффақияти НММ қадами муҳим барои таҳкими устувории иқлими кишвар хоҳад буд. Тадбирҳои мушаххас, аз ҷумла таҳияи ҳуҷҷатҳои барои тамдиди лоиҳа, мониторинги мунтазам ва ҷалби фаъолони шарикони миллии пешниҳод карда шуданд.

Дар анҷоми ҷаласа Элиза Калкатерра нақши калидии ФИС-ро дар дастгирии ташаббусҳои иқлимии Тоҷикистон қайд кард. Вай изҳори боварӣ кард, ки лоиҳаи НММ барои маблағгузори дарозмуддати чораҳои мутобиқсозӣ асос хоҳад буд ва иштирокчиёно ба ҳамкорӣ барои ба даст овардани натиҷаҳои устувор даъват кард. Қарорҳои дар ҷаласа қабулшуда хоҳиши ҳамаи ҷонибҳоро барои фароҳам овардани заминаи мустаҳкам барои татбиқи нақшаи миллии мутобиқшавӣ, ки ба Тоҷикистон барои муқовимат ба мушкилоти тағйирёбии иқлим кӯмак мекунад, инъикос мекунад.

Ин нашрия аз ҷониби Агентии обуҳавошиносии Кумитаи ҳифзи муҳити зисти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо дастгирии молиявии Фонди Иқлими Сабз ва дастгирии техникаи Барномаи Рушди Созмони Милали Муттаҳид (БРСММ) дар доираи лоиҳаи "Таъмини раванди Самараноки Нақшаи Миллии Мутобиқшавӣ (НММ) барои Тоҷикистон" таҳия шудааст. Мазмуни нашрия метавонад назари БРСММ ро инъикос накунад.

БРСММ бо намояндагони тамоми табақаҳои ҷомеа ҳамкорӣ намуда, дар сохтмони давлатии кишварҳо кӯмак мерасонад, то онҳо ба бӯҳрон муқобилат кунанд ва рушдро ташвиқ ва дастгирӣ кунанд, ки ба беҳтар шудани сифати зиндагии ҳар як шахс оварда мерасонад. Ҳангоми кор дар маҳалҳо дар зиёда аз 170 кишвар ва қаламрав, мо биниши ҷаҳонӣ ва ҳалли маҳаллиро пешниҳод менамоем, ки ба зиндагии комилҳуқуқи мардум мусоидат мекунад ва устувории давлатро баланд мебардоранд.

Барои маълумоти иловагӣ ё пешниҳоди фикру мулоҳизаҳо, лутфан ба Маркази омӯзиши тағйирёбии иқлим ва қабати озони Агентии обуҳавошиносии Кумитаи ҳифзи муҳити зисти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тавассути почтаи электронӣ муроҷиат намоед: climate.tj@gmail.com. фикру мулоҳизаҳои Шумо ба беҳтар шудани мундариҷаи бюллетенҳои минбаъда мусоидат мекунад.